

specifične potrebe određenih delova populacije. U ovom odeljku, matrica za definisanje socijalnih problema je „intersubjektivna“; potrebe proizlaze iz problema, dok procena potreba predstavlja prvi korak ka uspostavljanju i alokaciji neophodnih usluga.

U procesu odabira politike za zadovoljenje detektovanih potreba, mere i indikatori mogu omogućiti predviđanje daljeg kretanja potreba i mogućeg uzroka problema, ali uz opreznost u korišćenju uzročne analize u društvenim naukama u tom procesu. Preispitujući u ovom poglavlju grupe koje su izložene različitim vrstama rizika, postavlja se pitanje „do koje mere se ove grupe mogu posmatrati kao izvori problema, kao i do koje mere bi trebalo usmeriti politiku ka tim grupama kao način da se odgovori na određeni problem“.³ Usmeravanje politike prema grupama u riziku je od prioritetne važnosti za formulisanje politike kroz modeliranje potencijalnih ishoda pomoću velikog broja faktora.

U drugom delu knjige (Politike) autor razmatra regulaciju i planiranje kao deo šireg procesa upravljanja socijalnom politikom. U tom procesu naglašena je važnost kreiranja zakona u delu određivanja nadležnosti institucija, zatim pravila sprovođenja politika i definisanja administrativnih procesa. Uključivanje lokalne vlasti i interesnih grupa u proces regulacije, koji je prvenstveno u nadležnosti države kao glavnog nosioca socijalnih usluga, olakšava i proširuje

definisanje navedenih usluga s obzirom na postojeće varijacije među državama. U ovom delu autor se bavi državom blagostanja kao normativnim konceptom čije definisanje zavisi od prihvaćenog teorijskog pristupa, ali, u njegovoj interpretaciji, suštinu koncepta čine socijalna prava. Bogata teorijska literatura o tematici države blagostanja iz ugla komparativne socijalne politike autoru omogućuje razmatranje obrazaca razvoja država blagostanja koja rezultuje ustanovljavanjem zajedničkih faza. Preovladava stav da su režimi blagostanja najčešće hibridni, iako obuhvataju širok raspon od rezidualnog do institucionalnog modela po pitanju redistribucije blagostanja, dok se u ideološkom smislu kreću od leve do desnice. Autor klasifikuje opcije koje koriste donosioci odluka u oblasti sistema socijalne sigurnosti da bi odgovorio na pitanje na koji način se obezbeđuju i raspodeljuju usluge i naknade. Ovim strategijama redistribucije blagostanja prethodi upravljanje kompleksnim procesom racionalnog kreiranja politike u cilju ostvarenja najpovoljnijih ishoda funkcionisanja politike u praksi.

Treći deo (Socijalna administracija: organizacija i obezbeđivanje blagostanja) donosi diskusiju o pomaku u poimanju distribucije socijalnih usluga izvan države, uz širenje definicije socijalne administracije. Raznovrsnost izvora blagostanja osigurava pluralizam pružanja usluga, te se, u skladu sa tim, za upravljanje socijalnom politikom ističe važnost sklapanja partnerstava i koordinacije između sektora. Iako je javni sektor kao

³ Isto, str. 74.

pružalac usluga izrastao iz rezidualizma, prisutno je sve veće širenje prava i saradnje sa privatnim, dobrovoljnim i neformalnim sektorom u delegiranju aktivnosti u sferi blagostanja. Za efikasno sprovođenje politika, proces administriranja ima poseban značaj kroz raspodelu organizacionih uloga u socijalnim službama. Ogranizacija javnih službi utemeljena je na hijerarhijskom pristupu, sa izvesnom modifikacijom „racionalne“ birokratije usled diskrecionih ovlašćenja profesije socijalnog rada. Menadžerski model u socijalnim službama, kao način organizacije pružanja usluga, opravdava efektivnost u tržišnom funkcionisanju socijalnih službi, što neretko nije njihova prevashodna namena. U skladu sa nedostacima ovih modela, autor nudi i alternativu aktivističke orijentacije. Naime, autor smatra da je „proizvodnja usluga“ u socijalnim službama proces, a ne transakcija u zadovoljavanju potreba, te da kreatori socijalne politike moraju odrediti prioritete. Na drugoj strani, primanje socijalnih naknada može biti povezano sa opasnošću od stigmatizacije. Autor zagovara centralnu važnost korisnika prilikom prevođenja potrebe u potražnju, odnosno upućivanja „zahteva“ za određene usluge. Ovo poglavlje zaokružuje razmatranjem problema u administrativnom procesu kao nezostavnom načinu operacionalizacije politike.

U četvrtom delu knjige (Metode i pristupi u socijalnoj politici) autor se bavi značajem istraživanja za socijalnu politiku u cilju dobijanja kvalitetnih informacija kao informacione podloge za kreatore poli-

tike. Razrađuju se faze procesa istraživanja, od definisanja problema do izveštavanja o rezultatima, i to kroz prizmu socijalne politike. Etička dimenzija istraživanja je posebno problematična u delu postupanja prema učesnicima istraživačkog procesa i odgovornog istraživačkog odnosa. Pokušavajući da prevlada preveliki pozitivizam u istraživačkom procesu, autor ga odobrava u delu prikupljanja podataka, ali naglašava da se prioriteti politike mogu odrediti tek nakon interpretiranja ovih dokaza. Evaluaciju posmatra kao ocenjivanje zadovoljavanja potreba, uz napomenu da kvantitativna i kvalitativna analiza rezultata politika imaju svojih nedostataka. Za povezivanje teorije i prakse u istraživačkom procesu zaduženi su istraživači koji moraju sintetizovati akademske veštine i akademsko znanje.

Gradeći iz početka arhitekturu socijalne politike, Pol Spiker je utemeljuje kroz diskusiju o procesima oblikovanja, javnog upravljanja i analize. Iako je knjiga namenjena teoretičarima i praktičarima u oblasti socijalne politike, autor ne insistira na njenoj univerzalnosti i sveobuhvatnosti, već je preporučuje kao teorijsku podlogu koja se dopunjuje specifičnim socijalnim kontekstom. Njegov pristup, koji je naročito orijentisan na ishode socijalne politike, zagovara preokret u akademskoj zajednici ne bi li teorijsko proučavanje njenog predmeta postalo „analiza za politiku, a ne analiza politike“.⁴

---

⁴ Isto, str. 392.